

**GÖNÜLLÜLÜK ÇALIŞMALARINI DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN
KAZANIM BOYUTUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ: ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM
ÜNİVERSİTESİ**

The Evaluation of Student Opinions on The Volunteer Studies Course in Acquisition: Erzincan
Binali Yıldırım University

ESAT İLTER

Dr.

esatilter@gmail.com

0000-0003-3443-4643

Atf/©: İlder, Esat (2023). Gönüllülük Çalışmaları Dersine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Kazanım Boyutunda Değerlendirilmesi: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 16, Sayı 1, ss. 91-109

Citation/©: İlder, Esat (2023). The Evaluation of Student Opinions on The Volunteer Studies Course in Acquisition: Erzincan Binali Yıldırım University, *Erzincan University Journal of Social Sciences Institute*, Year 16, Issue 1, pp. 91-109

Makale Bilgisi / Article Information:

Makale Türü-Article Types : Araştırma - Research
Geliş Tarihi-Received Date : 17.05.2023
Kabul Tarihi-Accepted Date : 04.07.2023
Sayfa Numarası-Page Numbers: 91-109
Doi : 10.46790/erzisosbil.1298460

Notlar/Notes

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan 22.12.2022 tarih ve E-88012460-050.01.04-228925 sayılı yazı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Yazar(lar), herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Turnitin/Ithenticate/Intihal ile İntihal Kontrolünden Geçmiştir

Screened for Plagiarism by **Turnitin/Ithenticate/Intihal**

Licensed by CC-BY-NC ile lisanslıdır

GÖNÜLLÜLÜK ÇALIŞMALARINI DERSİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN KAZANIM BOYUTUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ: ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ

The Evaluation of Student Opinions on The Volunteer Studies Course in Acquisition: Erzincan
Binali Yıldırım University

ESAT İLTER

Öz:

Gönüllülük olgusunun günümüz toplumlarında her geçen gün öneminin artması ile birlikte genç bireyler, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler bu olgunun en önemli aktörleri haline gelmiştir. Özellikle ülkemizde gönüllülük ve sivil toplum kuruluşları katılımının batı ülkelerine oranla düşük olmasından dolayı üniversite gençliğinin toplumsal duyarlılığını ve katılımını artırma noktasında birtakım girişimlerde bulunulmuştur. Bunlardan bir tanesi de "Gönüllülük Çalışmaları" dersinin üniversite ders müfredatına konulmasıdır. Araştırma, "Gönüllülük Çalışmaları" dersinin öğrencilere istenilen kazanımları sağladığını ve gönüllülük olgusuna pozitif bir bakış geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Araştırmada verilerin elde edilmesinde nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde çoğunlukla kullanılan veri toplama aracı ankettir. Araştırma "Gönüllülük Çalışmaları" dersini seçen 48 öğrenciden elde edilen veriler, SPSS 25 kullanılarak analiz edilmiştir. Analizden edilen bulgular neticesinde, dersin öğrencilerde istedik kazanımları elde etmelerine imkan sağladığını ortaya koymuştur. Bu dersin yürütülmesinin ne şekilde olacağı ve bu dersi tercih eden öğrencilerin uygulamalar sonucunda ne gibi kazanımlar elde ettikleri, gelecek dönemlerde bu ve buna benzer derslerin gelişim seyrini de etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler: Gönüllülük, Gönüllülük Çalışmaları, STK, Üniversite Öğrencileri

Abstract:

With the increasing importance of the phenomenon of volunteering in today's societies, young individuals, non-governmental organizations and universities have become the most important actors of this phenomenon. Particularly, since the participation of volunteering and non-governmental organizations in our country is low compared to western countries, some attempts have been made to increase the social sensitivity and participation of university youth. One of them is the inclusion of the "Volunteering Studies" course in the university curriculum. The research revealed that the "Volunteering Studies" course provided the students with the desired gains and they developed a positive view of the phenomenon of volunteering. In the study, scanning model, which is one of the quantitative research methods, was used to obtain the data. The data collection tool mostly used in the survey model is the questionnaire. The data obtained from 48 students who chose the "Volunteering Studies" course were analyzed using SPSS 25. As a result of the findings from the analysis, it was revealed that the course allowed students to achieve the desired gains. The way this course will be carried out and what kind of gains the students who choose this course will gain as a result of the practices will also affect the course of development of this and similar courses in the future.

Keywords: Volunteering, Volunteering Studies, NGO, University Students

1. GİRİŞ

Günümüzde gönüllülük uygulamaları üniversitelerin önderliğinde sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde, gençlerin gerek ulusal gerekse uluslararası platformlarda görünür kılınmalarına yönelik çok çeşitli fırsatlar sunarak yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Oldukça minimum düzeyde maliyetlerle toplumun ilerlemesine, gelişmesine ve toplumun refah düzeyinin yükselmesine ciddi katma değer katan gönüllülük uygulamalarına, üniversite gençliğinin önemli bir bölümünün katılımının teşvik edilmesi ve bu teşvikin sürdürülebilir olması için gönüllülük uygulamaları sonucunda elde edilen kazanımların araştırılması ve anlaşılması gerekmektedir.

Gönüllülük, günümüzde toplum-birey ilişkilerinde ve gündelik hayatın birçok alanında önemli bir fonksiyon üstlenmekte ve bu fonksiyonun önümüzdeki yıllarda çok daha vazgeçilmez anlamlar kazanacağı tahmin edilmektedir. Özellikle modern toplum anlayışıyla birlikte seküler bir yapının toplum-birey ilişkilerinde belirleyici olması, insanların birlikte var olmalarının bir sonucu olarak farklı toplumsal sorunlarda farklı tepkiler göstermesi ve bireylerin gönüllü bir şekilde birbirlerine yardımcı olmalarının kaçınılmaz olması gönüllülük uygulamaları marifetiyle gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca Türkiye’de 06 Şubat 2023 tarihinde 11 ili kapsayan ve kayıtlara “Kahramanmaraş Depremleri” olarak geçen depremlerden sonra gönüllülük uygulamalarının önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Yaşanan felaketin boyutlarının büyük olması sebebiyle AFAD, UMKE, KIZILAY ve diğer resmi yapılara destek olmak üzere sivil toplum kuruluşlarının bölgede depremzedelere, arama kurtarmada görev alan personele ve diğer vatandaşlara insani yardım ve barınma çalışmalarıyla afetzedelerin yaralarını sarmaktadırlar. Depremin hemen ardından temel ihtiyaçlara yönelik yardımların bölgeye iletilmesi başta olmak üzere birçok alanda çalışmalar sürdüren sivil toplum kuruluşlarının desteklerinin olağanüstü bir seviyeye çıkmış olması gönüllülük uygulamalarının özellikle genç bireyler arasında yeniden hayat bulması, gelecekte hem toplum dinamikleri hem de gençler açısından önemli kazanımları beraberinde getirmesi kaçınılmaz olacaktır.

2. GÖNÜLLÜLÜK VE GÖNÜLLÜ KAVRAMLARI

Bu bölümde sadece gönüllülük ve gönüllü kavramları üzerinde durulacaktır. Gönüllülük, bir kişinin hem maddi karşılık hem de sosyal menfaat beklenti düşüncesi içerisine girmeden toplumun faydasına olduğu düşünülen bir amaca kavuşmak için içinden gelerek ve doğru olduğuna inanarak, bir toplumsal girişime ya da bir sivil toplum kuruluşu çatısı altındaki uygulamalara katılımı şeklinde ifade edilebilir.(Genç, 2011:23)

Gönüllü ise, bireyin özgür iradesini kullanarak herhangi bir zorlama olmadan zamanını, emeğini ve birikimini sorun çözme ve katma değer üretme noktasında sunan bireyleri ifade eder. Bu tanımdan yola çıkarak gönüllülük olgusunun tanımının, gönüllü kavramı üzerine oturtulduğu söylenebilir.(Şentürk vd., 2016:17-18)

Yukarıdaki her iki kavramın tanımından hareketle “gönüllü ve gönüllülük nedir?” sorusunun ortak özelliği “toplumsal fayda üretmek” şeklinde belirginlik kazanır. Bunu takip eden ikinci ortak özellik ise “herhangi bir maddi ve sosyal menfaat”in gözetilmemesi şeklindedir.

3. GÖNÜLLÜLÜK VE GENÇLİK

Ülkemizde demokratik açılımlarla birlikte sivil alanın gelişmesi beraberinde gönüllülük uygulamalarının daha yaygınlaşmasına vesile olmuştur. Ancak bu gelişmelere rağmen batı toplumlarının gelmiş olduğu seviyenin oldukça gerisinde kaldığını da belirtmek gerekiyor. Ortaya çıkan seviye farkını düşürme adına, sistemli bir şekilde yapılacak gönüllülük uygulamaları önem kazanmaktadır. Toplumsal kodlarımızda yer alan geleneksel gönüllülük anlayışının modern formlar mezcedilerek, bize özgü gönüllülük anlayışının yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Literatürde sivil katılım, sosyal bağlılık, toplumsal katılıma bağlılık vb. gibi değişik kavramlarla ilişkilendirilen gönüllülük, gençlerin içinde buldukları toplumla kurdukları teması kalıcı ve güçlü hale

getiren bir niteliğe sahiptir. Gönüllülük uygulamaları özellikle genç bireylerde bireysel ve kolektif yurttaşlığı sağlamlaştıran, sosyal dışlamayı ortadan kaldıran stratejilerin ana unsuru olarak görülmüştür. Ayrıca gönüllülük uygulamalarının “gençlere yönelik uygulanacak sosyal politikaların mihenk taşlarından biri” olduğunu da belirtmek gerekir.(Şentürk vd., 2016:27)

Gönüllülük, genç bireyler arasındaki sosyal bağlılığı güçlendirmek suretiyle sosyal katılımın ve sivil bağlılığın kurumsallaşmasında hayati bir rol oynamakta, buna ilaveten gençleri geleceğe hazırlama noktasında donanımlı fertler olarak güçlendirmekte, toplumun insan ve sosyal sermayesini artırmaktadır. Gönüllü olmak genç gönüllülerin akranları ve toplumun diğer kesimleriyle olan diyaloglarını artırarak özgeçmiş duygusunun gelişmesine ciddi katkı sağlamaktadır. Bunun yanında gönüllülük uygulamaları gençlerin bireysel gelişim ve kabiliyetlerini topluma daha faydalı bireyler olma noktasında geliştirmeleri noktasında imkanlar yaratmaktadır. Özellikle genç bireylerin becerilerini artıran, işgücü piyasasında istihdam edilmelerini kolaylaştıran ve genç bireyler arasındaki suç oranlarını azaltan gönüllülük uygulamaları, geleceğin “aktif yurttaş” yetişkin sayısının artmasını sağlamaktadır.(UNV, 2011:56-57)

Gençlik dönemi, insanın yaşamı boyunca sosyal etkileşimde bulunma fırsatlarının en yoğun yaşandığı bir aşamadır. Ayrıca bireyin toplumsal hayata dair ilk deneyimlerinin tecrübe edildiği bir dönemdir. Dünyada genç bireylerin toplumsal yaşamın içinde yer almaları, gerek öğrenim gerekse iş hayatlarıyla başlamakta ve genç bireyler toplumsal hayata katılım sağlayarak gündelik hayatlarını biçimlendirmektedirler. Bu aşamada üzerinde durulması gereken asıl konu, gençlerin gündelik hayatlarını değerlendirme biçimleri, toplumu biçimlendiren en esaslı öğelerden birini teşkil etmesidir. Bu ifadeden hareketle gönüllülüğün ve gönüllülük uygulamalarının gençlerin hayatlarının vazgeçilmez bir parçası hâline getirilmesinin sağlıklı bir toplumun oluşturulması açısından için vazgeçilmez bir öneme sahip olduğunu ifade etmek hatalı olmayacaktır. Zira toplumsal kutuplaşma, ayrışma ve dışlanmanın azalması, sosyal içermenin her kesimi kapsaması ve sosyal refahın tabana yayılması için gönüllülük uygulamaları bilhassa gençlerin elinde sürdürülebilir bir içerik kazanabilecektir.(Şentürk vd., 2016:28-29)

Ülke nüfusumuzun %15,3'lük bir oranının genç nüfusa sahip olduğu göz önünde bulundurulursa, genç bireylerin gönüllülük uygulamalarında etkin bir şekilde yer alması, ülkemizde gönüllülüğün gelişimi ve yaygınlaşması noktasında oldukça önemlidir. Bu tespitten hareketle ülkemizde sayısı 208 adet olan üniversitede, ciddi bir genç potansiyelinin varlığı eğitilmiş insan kaynağı açısından ülkemizin en büyük avantajlarından birini oluşturmaktadır. Kısacası üniversitelerde yapılacak gönüllülük uygulamalarının artırılması, ülkemizde toplumsal dönüşümü, farkındalığı ve gelişimi de beraberinde getirecektir.

4. GÖNÜLLÜLÜK ÇALIŞMALARI DERS İZLENESİ

2019 yılından itibaren Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurumu arasında yapılan protokol ile üniversitelerin ders müfredatlarına “Gönüllülük Çalışmaları” dersi konulmuştur. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nde seçmeli olarak müfredata konulan “Gönüllülük Çalışmaları” dersi, bu araştırmayı yapan akademisyen tarafından 4 hafta teori ve 10 hafta uygulamalı şekilde gerçekleştirilmiştir. Teorik kısımda, kavramlar (sivil toplum, sivil toplum kuruluşları, gönüllülük, gönüllü vb.) hakkında gerekli açıklamalar yapılmış, güncel veriler ışığında dünyada ve ülkemizde sivil toplum kuruluşlarının hangi seviyede oldukları, sivil toplum kuruluşlarının modern anlamda olması gereken standartları ve gönüllülerin sivil toplum kuruluşlarına karşı görev ve sorumlulukları anlatılmıştır. Dersin uygulamalı bölümünün sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amacı ile Erzincan'da yerleşik Sivil Toplum Kuruluşları (Türkiye Kızılay Derneği, Türkiye Yeşilay Cemiyeti, Türkiye Diyanet Vakfı, TEMA Vakfı, ANDA Kardeşe Vefa Derneği), kamu kurum ve kuruluşları (Erzincan İl Turizm ve Kültür Müdürlüğü, Erzincan Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Erzincan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Erzincan İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü) ile Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi arasında işbirliği protokolü imzalanmıştır.

Araştırmanın yapıldığı 2022-2023 eğitim-öğretim güz döneminde dersi tercih eden 50 öğrencinin, üniversitenin değişik bölümlerinden gelmiş olması, gönüllülük anlayışının üniversite öğrenci tabanına yayılması adına oldukça önemli olduğunu belirtmek gerekiyor. Öğrenci-akademisyen ve sivil toplum

kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlama adına whatsapp uygulamasından istifade edilmiştir. 4 haftalık teorik derslerden sonra sivil toplum kuruluşları kent genelinde yapacakları tüm uygulamaları öğrencilere whatsapp üzerinden duyurarak, katılımın adil ve dengeli olması sağlanmıştır. Sivil toplum kuruluşları yapılacak olan uygulamaların içeriğini, gününü, saatini ve yerini whatsapp üzerinden paylaşarak, ders günü ve saati uygun olan öğrencilerin uygulamalara davet etmişlerdir. Dönem boyunca her öğrenciye 10 uygulama yapma zorunluluğu getirilmiştir. Öğrencilerin daha dikkatli ve aktif olmalarını sağlamak için notlandırma ağırlıklı olarak uygulamalar (%60) üzerinden yapılmıştır. Uygulamalar iki akademisyen tarafından dönem boyunca sürekli saha kontrolleri ile denetlenmiş ve gözlemlenmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının yapmış oldukları uygulamaların içerikleri, her iki tarafın istek ve çekinceleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Özellikle uygulamalarda en fazla 2 seminer-konferans vb. eğitimlere katılım sınırlaması getirilerek, öğrencilerin yerel hakla daha fazla temas kurmaları hedeflenmiştir.

Uygulama öncesinde tüm öğrencilere, üniversitemizi temsil eden ikaz yelekleri dağıtılarak tüm öğrencilerin bu ikaz yeleklerini giymeleri istenmiş, böylece kent genelinde yapılan uygulamalarda üniversitemizin görünürlüğü sağlanmıştır. Öğrencilerin uygulamalar esnasında nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda açıklayıcı bilgilerin yer aldığı, “Bireysel Gönüllü Taahhütnamesi” uygulama öncesinde öğrencilere imzalatılmıştır. Ayrıca öğrencilere uygulama sonrasında doldurmaları için “Saha Çalışması Bilgi Formu” digital ortamda gönderilmiştir. İlgili formun içeriği, yapılan uygulamanın hangi sivil toplum kuruluşu tarafından yapıldığı, günü, saat, yeri, uygulama süresi, uygulama içeriği, uygulama süresince gerçekleştirilen faaliyetler/üstlenilen görevler, uygulamanın öğrenciye katkıları ile ilgili öz değerlendirme ve gönüllülük uygulaması sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm/iyileştirme önerilerinden oluşmaktadır. Doldurulan Bilgi Formu, digital ortamda ilgili akademisyene gönderilmiştir. İlgili akademisyen bilgi formlarını dikkatli bir şekilde kontrol ederek, öğrencilere uygulama notlarını vermiştir.

5. ARAŞTIRMANIN AMACI

Ülkemizde üniversite öğrencilerinin gönüllülük ve uygulamalarına bakışları konusunda yeterli ve kapsayıcı araştırmalar bugüne kadar yapılmamıştır. Dolayısıyla bu araştırmaları yetersiz olması üniversitelerde gönüllülük uygulamalarının mevcut durumunu tespit etmeyi ve “Gönüllülük uygulamalarını üniversitelerde nasıl yaygınlaştırabilir ve artırabiliriz?” sorularının cevaplarını yanıtızsız bırakmaktadır. Yapılan bu araştırma, bu sorunun cevabını kısmen de olsa vermeyi amaçlayan bir çabanın ürünü olduğunu belirtmemiz gerekiyor.

Ayrıca “Gönüllülük Çalışmaları Dersine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Kazanım Boyutunda Değerlendirilmesi: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi” adlı araştırmayla bu alandaki araştırmalara katkı yapılması hedeflenmiştir.

6. YÖNTEM

6.1. Araştırmanın Modeli

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin “Gönüllülük Çalışmaları” dersindeki kazanımlarının değerlendirildiği bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan “Tarama” modeli kullanılmıştır. Bu modelde çoğunlukla kullanılan veri toplama aracı ankettir. Geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tasvir etmeyi hedefleyen tarama modeli, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesneyi, kendi bağlamı içerisinde ve olduğu gibi tanımlamaya gayret eder. Olay, birey ya da nesneyi, etkileme ve değiştirmeyi hedeflemez. Modele göre bilinmek istenen şey oradadır ve vardır. Asıl olan bilinmek istenen şeyi uygun bir biçimde “gözleyip” ortaya koyabilmektir. (Karasar, 2012:77)

6.2. Evren ve Örneklem

“Gönüllülük Çalışmaları” dersini alan öğrencilerin kazanım boyutlarının değerlendirildiği bu araştırmanın ana kütesini ve örneklemini Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi’nde 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz döneminde “Gönüllülük Çalışmaları” dersini seçmeli olarak tercih eden değişik fakültelerden 50 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan anket araştırmasına 2 öğrenci derse devam etmediği için katılmamıştır.

6.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, kaynak taraması ve araştırmacı tarafından geliştirilen 5 seçenekli derecelendirilmiş anket (“Kesinlikle katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle katılıyorum”), veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket hazırlanması sürecinde üniversite öğrencilerinden “Gönüllülük Çalışmaları” dersini seçen öğrencilerin bu derse karşı görüşlerinin kazanım boyutunda değerlendirilmesi amacı ile 32 maddelik soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra uzman görüşleri alındıktan sonra yapılan değerlendirme sonucunda 27 maddeye indirilerek ankete son şekli verilmiştir.

6.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacına uygun bir şekilde toplanan anket formları, SPSS 25 programında frekans ve yüzdelere bakılarak yorumlanmıştır. Program marifetiyle elde edilen betimsel analizlere ait tablolar hazırlanmış ve hazırlanan tablolar yorumlanarak nicel araştırma raporu yazılmıştır.

6.5. Araştırma Bulguları

Araştırmanın amaçları doğrultusunda yapılan analizler neticesinde elde edilen bulgular bu bölümde yer almaktadır. Bulgular tablo ve şekil olarak sırasıyla sunulmuş ve bu tablo şekillerle ilgili açıklamalara altlarında yer verilmiştir.

6.5.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyodemografik Bilgileri

Tablo 1. Cinsiyetiniz Değişkeni için Frekans ve Yüzde Değerleri

	f	%
Erkek	10	20,8
Kadın	38	79,2
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 1’de görüldüğü üzere, cinsiyet sorusuna örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 38’i (%79,2) kadın; 10’u (%20,8) erkek yanıtını vermiştir. Araştırmaya toplam 48 kişi katılmıştır.

Tablo 2. Devam Ettiğiniz Bölüm Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

	f	%
Türk Dili ve Edebiyatı	1	2,1
Tarih	9	18,8
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	1	2,1
Sağlık Yönetimi	10	20,8
İşletme	8	16,7
İlahiyat	2	4,2
Hemşirelik	3	6,3
Havacılık Yönetimi	1	2,1
Coğrafya	7	14,6
Beslenme ve Diyetetik	4	8,3
Bankacılık ve Finans	2	4,2

Toplam	48	100,0
--------	----	-------

Not. Tablo 2’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 2’si (%4,2) Bankacılık ve Finans; 4’ü (%8,3) Beslenme ve Diyetetik; 7’si (%14,6) Coğrafya; 1’i (%2,1) Havacılık Yönetimi; 3’ü (%6,3) Hemşirelik; 2’si (%4,2) İlahiyat; 8’i (%16,7) İşletme; 10’u (%20,8) Sağlık Yönetimi; 1’i (%2,1) Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi; 9’u (%18,8) Tarih; 1’i (%2,1) Türk Dili ve Edebiyatı öğrencisidir. Bölüm yoğunluklarının birbirinden farklı olması, örneklem, “Gönüllülük Çalışmaları” dersinin seçmeli ders olmasından kaynaklanmaktadır. Buna göre araştırmaya en çok 10 (20,8) öğrenci ile Sağlık Yönetimi’nden, en az 1 (2,1) öğrenci ile Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden katılım gerçekleşmiştir.

6.5.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Gönüllülük Deneyimleri

Bu araştırmanın temel sorularından biri öğrencilerin gönüllülük deneyimlerinin olup olmadığıdır. Bu deneyimi tespit etmek için, örneklem grubuna 2 soru sorulmuştur.

Tablo 3. Gönüllülük Çalışmaları Dersi Öncesinde Herhangi Bir Sivil Toplum Kuruluşuna Üyeliğim Vardı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	11	22,9
Katılıyorum	12	25,0
Kararsızım	2	4,2
Katılmıyorum	13	27,1
Kesinlikler katılmıyorum	10	20,8
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 3’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan 23 öğrencinin (%47,9) “Gönüllülük Çalışmaları” dersi öncesinde herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üyeliklerinin olmadığı görülmektedir. Bu oranın oldukça yüksek olduğunu belirtmek gerekiyor. Ancak “Gönüllülük Çalışmaları” dersinden sonra, öğrencilerin olumlu yönde düşünceler içerisine girerek sivil toplum kuruluşları ile en kısa sürede temasa geçecekleri tahmin edilmektedir.

Tablo 4. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Öncesinde İçinde Yaşadığım Toplumun Sorunlarını Çözmeye Yönelik Herhangi Bir Projeye Katıldım

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	18	37,5
Katılıyorum	13	27,1
Kararsızım	5	10,4
Katılmıyorum	7	14,6
Kesinlikler katılmıyorum	5	10,4
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 4’te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %65’i “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları öncesinde içinde yaşadıkları toplumun sorunlarını çözmeye yönelik herhangi bir projeye katıldıklarını ifade etmişlerdir.

6.5.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Profesyonelliği

Gönüllülük uygulamalarında paydaşlardan biri olan sivil toplum kuruluşlarının, gönüllülük algısının olumlu/olumsuz yerleşmesinde etkisinin belirleyici olduğunu ifade etmek gerekiyor. Erzincan ilinde köklü bir geçmiş sahip olan sivil toplum kuruluşlarının, genç gönüllüler üzerinde bırakmış oldukları olumlu/olumsuz etkiyi tespit etmeye yönelik 2 soru sorulmuştur. Her iki sorunun da katılımcılar tarafından yüksek oranlarda olumlu cevaplanmış olması, Erzincan ilinde bulunan sivil toplum kuruluşlarının gönüllülük uygulamalarında oldukça başarılı olduklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 5. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamalarını Yürüttüğümüz Kurumlarda (Kızılay, Yeşilay vb.) Herhangi Bir Sorun Yaşamadım

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	24	50,0
Katılıyorum	11	22,9

Kararsızım	9	18,8
Katılmıyorum	2	4,2
Kesinlikler katılmıyorum	2	4,2
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 5'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %73'ü uygulamalarına katıldıkları sivil toplum kuruluşları ile kurumsal düzeyde herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 6. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sürecinde İlgili Kurumlardaki Kişilerin Bize Karşı Davranışlarını Olumlu ve Yapıcı Olarak Görüyorum

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	23	47,9
Katılıyorum	15	31,3
Kararsızım	6	12,5
Katılmıyorum	3	6,3
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 6'da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %80'i uygulamalarına katıldıkları sivil toplum kuruluşlarında, kurum temsilcileri herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

6.5.4. Katılımcıların Gönüllülük Çalışmaları Dersi Hakkındaki Düşünceleri

Araştırmanın amaçlarından biri de, verilen dersin amacını gerçekleştirip gerçekleştirmediğinin tespitine yöneliktir. Bu durumu ölçmeye yönelik katılımcılara 2 soru sorulmuştur. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara bakıldığında dersin amacına ulaştığını rahatlıkla ifade edebiliriz.

Tablo 7. Gönüllülük Çalışmaları Dersinin "Üniversite Seçmeli" Ders Olarak Değil "Bölüm Seçmeli" Ders Olarak Konmasının Gerektiğini, Bilinçli Toplum Açısından Önemli Olduğunu Düşünüyorum

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	18	37,5
Katılıyorum	13	27,1
Kararsızım	15	31,3
Katılmıyorum	2	4,2
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 7'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %65'i "Gönüllülük Çalışmaları" dersinin üniversitenin tüm bölümlerinde seçmeli ders olarak müfredata konulmasının, bilinçli toplumun ortaya çıkması açısından önemli olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 8. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamalarının Amacına Ulaştığına İnanıyorum

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	31	64,6
Katılıyorum	12	25,0
Kararsızım	4	8,3
Katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 8'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %90'ı "Gönüllülük Çalışmaları" dersi kapsamında yapılan uygulamaların amacına ulaştığını ifade etmişlerdir.

6.5.5. Gönüllülük Çalışmaları Dersinin Kazanım Boyutu

Araştırmanın bundan sonraki bölümü, "Gönüllülük Çalışmaları" dersini tercih eden öğrencilerde ne gibi kazanımların elde edildiği ile ilgilidir. Bunu tespit etmek için katılımcılara 19 soru sorulmuştur.

Tablo 9. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, İçinde Yaşadığım Toplum Hakkında Bilgi Düzeyim Arttı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	31	64,6

Katılıyorum	14	29,2
Kararsızım	2	4,2
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 9’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, içinde yaşadıkları toplum hakkında bilgi düzeylerinin arttığını ifade etmişlerdir. Üniversitenin kent merkezinin uzağında yer almasının (yaklaşık 13 km.) ortaya çıkarmış olduğu üniversite-kent kopukluğunun bir nebze olsun giderilmesinde “Gönüllülük Çalışmaları” dersinin öğrenci düzeyinde kazanımı ve yerel halkın üniversiteyi tanınması açısından oldukça önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Tablo 10. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Topluma Hizmet Konusunda Duyarlılığım Arttı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	31	64,6
Katılıyorum	15	31,3
Kararsızım	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 10’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %96’sı “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, içinde yaşadıkları topluma hizmet etme konusunda duyarlılıklarının arttığını ifade etmişlerdir.

Tablo 11. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Daha Geniş Kapsamlı Çalışmalara Katılmam Konusunda Ufkum Açıldı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	26	54,2
Katılıyorum	19	39,6
Kararsızım	2	4,2
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 11’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, daha geniş kapsamlı çalışmalara katılma konusunda ufuklarının açıldığını ifade etmişlerdir.

Tablo 12. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Çevremdeki Sivil Toplum Kuruluşlarından Haberdar Oldum

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	26	54,2
Katılıyorum	18	37,5
Kararsızım	2	4,2
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 12’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %92’si “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, çevrelerindeki sivil toplum kuruluşlarından haberdar olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 13. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Çevremde ve Ülke Geneline Tartışılan Toplumsal Sorunlara Karşı İlgim Arttı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	21	43,8
Katılıyorum	19	39,6
Kararsızım	4	8,3
Katılmıyorum	3	6,3
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1

Toplam	48	100,0
--------	----	-------

Not. Tablo 13'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin %83'ü "Gönüllülük Çalışmaları" ders uygulamaları sayesinde, çevrelerinde ve ülke genelinde tartışılan toplumsal sorunlara karşı ilgilerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Tablo 14. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Hayatın Kısır Döngüsünden Kurtulmamı Sağladı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	25	52,1
Katılıyorum	15	31,3
Kararsızım	5	10,4
Katılmıyorum	2	4,2
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 14'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin %83'ü "Gönüllülük Çalışmaları" ders uygulamaları sayesinde, hayatın kısır döngüsünden kurtulduklarını ifade etmişlerdir. Özellikle Erzincan gibi küçük ölçekli kentlerde sosyal imkanların yetersiz olması, üniversite öğrencilerinin aktif olmalarını engellemektedir.

Tablo 15. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Hayatın Gerçekleri ile Yüzleşmemi Sağladı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	21	43,8
Katılıyorum	21	43,8
Kararsızım	2	4,2
Katılmıyorum	3	6,3
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 15'te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %88'i "Gönüllülük Çalışmaları" ders uygulamaları sayesinde, hayatın gerçekleri ile yüzleştiklerini etmişlerdir. Farklı sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan farklı uygulamalar sayesinde yerel halkın değişik kesimlerine dokunma fırsatı bulan öğrencilerin, eğitim hayatından sonrası adına iyi bir kazanım olduğunu belirtmek gerekiyor.

Tablo 16. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Sosyal Olaylara Karşı Daha Bilinçli Olmamı Sağladı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	25	52,1
Katılıyorum	20	41,7
Kararsızım	2	4,2
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 16'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94'ü "Gönüllülük Çalışmaları" ders uygulamaları sayesinde, sosyal olaylara karşı daha bilinçli olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 17. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Daha Verimli Birey Olmama Katkı Sağladı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	21	43,8
Katılıyorum	22	45,8
Kararsızım	4	8,3
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 17'de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %90'ı "Gönüllülük Çalışmaları" ders uygulamaları sayesinde, daha verimli birey olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin derslerinden arta kalan zamanlarını teknoloji bağımlılığı ile heba etmelerinin muadili olduğunu veya olabileceğini görmeleri açısından oldukça önemli bir kazanım olarak görülmelidir.

Tablo 18. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Yaşamımda Özeleştiri Yapmamı Sağladı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	18	37,5
Katılıyorum	25	52,1
Kararsızım	3	6,3
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 18’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %90’ı “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, yaşamlarında özeleştiri yapma imkanına kavuştuklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 19. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Kariyer Gelişimindeki Önemi Hakkında Bilgi Sahibi Oldum

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	17	35,4
Katılıyorum	23	47,9
Kararsızım	6	12,5
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 19’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin %83’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, gönüllülük uygulamalarının kariyer gelişimindeki önemi hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 20. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Sosyal Becerilerimi Geliştirmeme Yardımcı Oldu

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	23	47,9
Katılıyorum	20	41,7
Kararsızım	3	6,3
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 20’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %90’ı “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 21. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, İnsanlarla Etkili İletişim Kurma Becerim Gelişti

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	24	50,0
Katılıyorum	21	43,8
Kararsızım	1	2,1
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 21’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, insanlarla etkili iletişim kurma becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 22. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Özgüvenim Arttı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	25	52,1
Katılıyorum	20	41,7
Kararsızım	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	2	4,2

Toplam	48	100,0
--------	----	-------

Not. Tablo 22’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, özgüvenlerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Tablo 23. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları, Yaratıcı Düşünme Becerimi Geliştirdi

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	23	47,9
Katılıyorum	20	41,7
Kararsızım	3	6,3
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 23’te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %90’ı “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, yaratıcı düşünme becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 24. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, İçinde Yaşadığım Topluma Karşı Sorumluluklarım Arttı

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	23	47,9
Katılıyorum	20	41,7
Kararsızım	3	6,3
Katılmıyorum	1	2,1
Kesinlikler katılmıyorum	1	2,1
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 24’ü görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, içinde yaşadıkları topluma karşı sorumluluklarının arttığını ifade etmişlerdir.

Tablo 25. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Organizasyon Yapabilme Becerim Gelişti

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	22	45,8
Katılıyorum	19	39,6
Kararsızım	7	14,6
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 25’te görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %85’i “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, organizasyon yapabilme becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 26. Gönüllülük Çalışmaları Ders Uygulamaları Sayesinde, Ekip Çalışmasının, Dayanışmanın ve İşbirliğinin Önemini Fark Ettim

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	23	47,9
Katılıyorum	22	45,8
Kararsızım	3	6,3
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 26’da görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %94’ü “Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sayesinde, ekip çalışmasının, dayanışmanın ve işbirliğinin önemini fark ettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 27. Üniversite Öğrencileri İçin Topluma Hizmet Etme Bilincinin Çok Önemli Olduğuna İnanıyorum

	f	%
Kesinlikler katılıyorum	30	62,5

Katılıyorum	16	33,3
Kararsızım	2	4,2
Toplam	48	100,0

Not. Tablo 27’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin yaklaşık %96’sı üniversite öğrencileri için topluma hizmet etme bilincinin çok önemli oluşuna inandıklarını ifade etmişlerdir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Son yıllarda ülkemizdeki tüm üniversitelerde gönüllülük ve topluma hizmet uygulamalarını içeren bir dizi dersler seçmeli olarak ders müfredatları içerisine yerleştirilmektedir. Temel hedefin toplumla buluşmaya hizmet etmesi olan bu derslerin, üniversite yönetimi tarafından sahiplenilmesi ve hedefi on ikiden vurması için öğrenci-STK-öğretim üyesi-idare birlikteliğinin ve bilgi paylaşımının önemi kaçınılmazdır. Ayrıca yapılan uygulamalara ait verilerin havuz sistemiyle bir araya getirilerek üniversite-toplum ilişkisinin geleceğini belirleme noktasında önemli olduğunun da altını çizmek gerekiyor. Üzerinde durulması gereken bir diğer konuda, ders içeriğinin tüm üniversitelerde benzer olmasının sağlanmasıdır.

Üniversite öğrencilerinin “Gönüllülük Çalışmaları” dersi sonucunda ne gibi kazanımlar elde ettiklerini belirlemeye yönelik bu araştırma kapsamında 48 öğrenci ile anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Kazanım boyutundaki maddelerin bulgularını incelediğimizde, üniversite öğrencilerinin dersin amaç ve içeriği doğrultusunda kazanımlar edindiği görülmektedir. “Gönüllülük Çalışmaları” dersi sosyal becerilerimi geliştirmeme yardımcı oldu” maddesine %41,7 katılıyorum, %47,9 kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Bu bağlamda dersin, üniversite öğrencilerinde bu ve buna benzer birçok kazanım gerçekleştirdiğini görebiliriz.

Elde edilen bulgular doğrultusunda “Gönüllülük Çalışmaları” dersinin üniversitelerde seçmeli ders olarak müfredata konulmasının yerinde bir uygulama olduğu değerlendirilebilir. Türkiye’de 208 üniversite olduğu bilinmektedir. Tüm üniversitelerin dersin işleyişi noktasında gerekli hassasiyeti göstermeleri durumunda, toplumun tüm kesimlerine ulaşmak mümkün olacak ve bu durum toplumla üniversiteler arasındaki bağın güçlenmesini sağlayacaktır. Böylece dersin temel amaçlarından olan işbirliği, toplumsal duyarlılık, farkındalık, özgecilik, dayanışma, etkili iletişim, toplumsal sorumluluk bilinci ve özgüven oluşturma gerçekleştirilmiş olacaktır.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi bünyesinde 86 kulüp yer almaktadır. “Gönüllülük Çalışmaları dersi öncesinde herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üyeliğim vardı” sorusuna olumlu cevap verenlerin oranı yaklaşık %48’dir. Oran düşüklüğünün birçok sebebi olabilir. Ancak en temel sebeplerden birinin kulüplerin kendilerini ve faaliyetlerini tanıtmaya ve anlatmadaki yetersizlikleri olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla üniversite içerisinde faaliyet gösteren öğrenci kulüplerinin daha etkin bir şekilde çalışmalarının sağlanması için gerekli altyapı ve koşulların iyileştirilmesi bu oranın yükselmesine hizmet edecektir. Bununla birlikte kulüp başkan ve üyelerinin gönüllülük uygulamaları hakkında bilgi ve farkındalık düzeylerinin artırılması da gerekmektedir.

Sosyal medyanın gençler arasında yaygın kullanımı öğrenci ile toplumu buluşturmada oldukça önemli bir etki ve kolaylığa sahiptir. Bu temel veriden hareketle, dersin uygulama bölümünde STK’larla sosyal medya üzerinden etkili bir iletişim kurulmuştur. Üniversite içerisinde yer alan öğrenci kulüplerinin sosyal medya ile entegre olabilecek bir gönüllülük platformu oluşturması önemlidir.

Gönüllü olmanın özellikle üniversite öğrencilerinin kariyer gelişimleri ve sonrasında iş hayatına geçişlerinde pozitif bir etki yarattığı ifade edilmektedir. “Gönüllülük Çalışmaları ders uygulamaları sayesinde, kariyer gelişimindeki önemi hakkında bilgi sahibi oldum” sorusuna katılımcıların %83’ü olumlu cevap vermiş olması bu görüşü desteklemektedir.

Ülkemizde bulunan üniversitelerde ve özellikle Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde her geçen gün uluslararası öğrenci sayısı artmaktadır. Araştırmanın yapıldığı dönemde yaklaşık 900 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapan üniversitemizin, kültürlerarası iletişimi fırsata çevirerek uluslararası gönüllülük yaklaşımının benimsenmesinde rol alması, Anadolu’da bir dünya üniversitesi olmasını sağlayacaktır.

Alan araştırmalarında gönüllülük uygulamalarına katılım sağlayan genç bireylerin, toplumda prestij elde etme, bir olayın parçası olma, diğer insanlarla buluşma ve sosyalleşerek yeni şeyler öğrenme temel motivasyonlarını önceledikleri görülmektedir. “Gönüllülük Çalışmaları ders uygulamaları sayesinde, özgüvenim arttı” sorusuna katılımcıların yaklaşık %94’ü, “Gönüllülük Çalışmaları ders uygulamaları sayesinde, ekip çalışmasının, dayanışmanın ve işbirliğinin önemini fark ettim” sorusuna katılımcıların yaklaşık %94’ü, “Gönüllülük Çalışmaları ders uygulamaları, hayatın gerçekleri ile yüzleşmemi sağladı” sorusuna katılımcıların yaklaşık %88’i, “Gönüllülük Çalışmaları ders uygulamaları sayesinde, içinde

yaşadığım topluma karşı sorumluluklarım arttı” sorusuna ise katılımcıların yaklaşık %94’ü olumlu cevap vererek, bu temel motivasyonları doğrulamıştır.

“Gönüllülük Çalışmaları” ders uygulamaları sonucunda sahadan el edilen geri dönüşümlerin sağlıklı bir şekilde analizinin yapılması gerekmektedir. Araştırmada her ne kadar öğrencinin kazanımları ortaya konulmuş olsa da, toplumun sorun, ihtiyaç ve beklentilerinin de tespitini gerekli kılmaktadır. Bunun gerçekleşmesi için de sadece teori boyutunda değil aynı zamanda uygulama boyutunda da işin içinde olan ve saha deneyimine sahip öğretim üyelerinin “Gönüllülük Çalışmaları” dersini vermesi oldukça önemlidir.

“Gönüllülük Çalışmaları” dersini seçen öğrencilerin doğal kaygılarından biri de diğer tüm derslerde olduğu gibi dersi geçip geçemeyecekleri konusundadır. “Gönüllülük Çalışmaları” dersini tercih eden öğrencileri bu kaygıdan uzaklaştırmanın yollarından biri, dört yıllık lisans eğitimi süresince herhangi bir dönem ve zaman kısıtlaması olmadan bu dersin alınmasının sağlanmasıdır. Kentte yaşayan veya kent dışından gelen öğrencilerin, dersin uygulama bölümünü ise Türkiye’nin her yerinde yapmalarına imkan sağlayacak gerekli altyapının gerek sivil toplum kuruluşları gerekse kamu kurum ve kuruluşları ile oluşturulması gerekmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının gönüllülük uygulamalarını daha çok staj mantığı ile görmeleri ve öğrencilere zaman ayırmayı bir yük olarak görmeleri küçük kentlerde yetersiz sivil toplum kuruluşu olması, gönüllülük uygulamalarını hem sayı hem de içerik olarak zayıflatmaktadır. “Gönüllülük Çalışmaları” dersinin uygulama bölümünü sadece 3 sivil toplum kuruluşu (TEMA, YEŞİLAY, KIZILAY) ve kamu kurumuna bağlı bir vakıf (Türkiye Diyanet Vakfı) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla ilgili bakanlığın sadece üniversiteler ile değil aynı zamanda diğer kamu kurum ve kuruluşları ile de protokoller imzalaması oldukça önemlidir.

Üniversitelerde genç gönüllülerin sayısının artmasını sağlamak için gönüllülük uygulamalarının maddi-manevi ödüllerle taçlandırılması gerekmektedir. Üniversite web sayfası, sosyal medya mecraları ve üniversite içerisindeki ilan panoları etkin kullanılarak yapılan uygulama örnekleri ve bu uygulamalarda görev alan öğrencilerin afişe edilmesi yeterlidir. “Gönüllülük Çalışmaları” dersini seçen öğrencilerin uygulamanın yapılacağı yere ulaşımı, orada geçireceği sürede ortaya çıkacak ihtiyaçlarını karşılamada maddi destek verilmesi de birçok sorunu ortadan kaldıracaktır. Maddi desteğin “Gönüllülük Çalışmaları” dersine konulacak özel bir bütçe çözülmesi oldukça elzemdir.

Uygulamalara katılan öğrencilerin deneyimlerini akranları ile paylaşılmasının sağlanması da oldukça önemlidir. Uygulamaya katılan öğrencilerin, bir sonraki dönem her bölümün ana derslerinde on dakikalık bir sunum yapmalarına fırsat verilmesi, gönüllülük olgusu ve gönüllülük uygulamaları konusunda öğrencilerin farkındalığı artırması noktasında önemli bir rol oynayacaktır.

REFERENCES/KAYNAKÇA

- GENÇ, A. (2011). *Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllü Olma Gündüleri: Türk Kızılayı Eskişehir Şubesi Gönüllüleri Üzerine Bir Uygulama* [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- KARASAR, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler* (24. bs). Nobel Akademik Yayıncılık.
- ŞENTÜRK, M., ADIGÜZEL, Y., & TURAN, B. (Ed.). (2016). *Üniversitede Gönüllü Olmak Üniversite Öğrencilerinin Gönüllülük Algıları Eğilimleri ve Deneyimleri Araştırması İstanbul Üniversitesi Örneği*. TURİNG.
- UNV. (2011). *2011 Dünyada Gönüllülüğün Durumu Raporu: Küresel Refah için Evrensel Değerler* (Z. Biliz, Çev.). Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV).

Ek 1. 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi Gönüllülük Çalışmaları Dersi Uygulama Örnekleri

S. N.	Tarih	STK	Uygulama
1	20.10.2022	Kızılay	Çocuk Hakları Hakkında Eğitim
2	27.10.2022	Yeşilay	Yardıma Muhtaç Yaşlıların Ev Temizliğinin Yapılması Etkinliği
3	3.11.2022	Kızılay	Erzincan Kent Merkezi ve Üniversite Kampüsü İçerisinde Kan Bağışı Stant Etkinliği
4	4.11.2022	Yeşilay	Yeşilay Elçi Projesi-Erzincan Esnafını Bağımlılık Konusunda Bilinçlendirme Ziyareti
5	4.11.2022	Kızılay	Kampüs İçerisinde Kızılay'a Ait Olan "Can Butik"te Deprem Bölgesinde Yardıma Muhtaç Kişiler İçin Kıyafet Tasnifi
6	9.11.2022	Kızılay	Kızılay Merkez Binasında Kıyafet Tasnifi
7	10.11.2022	Kızılay	Atatürk'ü Anma Programı
8	11.11.2022	Türkiye Diyanet Vakfı	Ağaçlandırma-Fidan Dikimi
9	11.11.2022	Kızılay	Genç Kızılay Gönüllüsü Olmalarını Teşvik Etmek Amacıyla Üniversite Öğrencilerine Kızılay Hakkında Bilgi Verilmesi
10	12.11.2022	Kızılay	Erzincan Halk Pazarında Yaşlı Bireylerin Alışveriş Poşetlerinin Taşınmasına Yardım Edilmesi Etkinliği
11	12.11.2022	Kızılay	Deprem Tatbikatı
12	14.11.2022	Kızılay	Sevgi Evindeki Minikler ile Film İzleme Etkinliği
13	15.11.2022	Kızılay	Çocuk Hakları Hakkında Eğitim
14	18.11.2022	Türkiye Diyanet Vakfı	Büyüğüne Hürmet Ömrüne Bereket Etkinliği Kapsamında Yüzüncüyıl Atatürk Huzur Evi Ziyareti
15	19.11.2022	Yeşilay	Akciğer Farkındalık Ayı Kapsamında Ağaç Dikimi
16	21.11.2022	Kızılay	İnsan Hakları Konferansı (Ombudsman)
17	24.11.2022	Diyanet Vakfı	Öğretmenler Günü Programı (Çukurkuyu İlkokul-Ortaokulu)
18	25.11.2022	Türkiye Diyanet Vakfı	Hafızlık İcazet Etkinliği
19	27.11.2022	TEMA	Erozyonla Mücadele Stant Etkinliği
20	2.12.2022	Yeşilay	3 Aralık Dünya Engelliler Günü Münasebetiyle İlgili Kent İçi Kortej Yürüyüşüne Katılım
21	3.12.2022	Türkiye Diyanet Vakfı	Dünya Engelliler Günü Münasebetiyle (Hafız Mehmet Aydın Gençlik Merkezi'nde Etkinlik)
22	8.12.2022	Kızılay	Mevlana Haftası Münasebetiyle Kampüs'te İkram
23	11.12.2022	Kızılay	Erzincan'ın Turistik Yerlerinin Görülmesi

24	12.12.2022	Kızılay	Yerli Malı Haftası Etkinliği'nin İnönü İlkokulu'nda Kutlanması
25	15.12.2022	Kızılay	15 Aralık Çay Günü Etkinliğinde Şehir Merkezinde Çay Dağıtımı
26	19.12.2022	Kızılay	18 Aralık Göçmenler Günü Münasebetiyle Sabancı Çocuk Destek Merkezi'ne Ziyaret
27	20.12.2022	Yeşilay	TBM Farkındalık Eğitimi Proje Raporlaması
28	20.12.2022	Kızılay	Patili Dostlarımıza Mama Dağıtımı
29	21.12.2022	Kızılay	Cami Temizliği (Kampüs, Cami Kebir camileri vb.)
30	22.12.2022	Kızılay	Farkındalık Çalışması-Paramedikler Gününün Kutlanması
31	23.12.2022	Kızılay	Kampüs İçerisinde Yer Alan Genç Ofiste, Mehmet Akif Ersoy'u Anma Programı
32	24.12.2022	Kızılay	“Bir Damla Kan” Bağış Kampanyasına Katılım
33	24.12.2022	Kızılay	Cemevi Ziyareti (Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı)
34	26.12.2022	Kızılay	26 Aralık 1939 Erzincan Depremi'nde Vefat Edenler İçin Mevlit Etkinliği
35	27.12.2022	Kızılay	Erzincan Belediye Başkanlığı Binasında “Deprem Yaşamak Sergisi”nde Stant Görevlisi, Açık Oturuma Katılım ve Çorba Dağıtımı
36	28.12.2022	Yeşilay	Erzincan Gül Celal Toraman Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde Stant Açılarak Bağımlılık Hakkında Bilgi Verilmesi
37	30.12.2022	Kızılay	Genç Kızılay Gönüllüsü Olmalarını Teşvik Etmek Amacıyla Üniversite Öğrencilerine Kızılay Hakkında Bilgi Verilmesi
38	30.12.2022	Kızılay	Kampüs İçerisinde Yer Alan Genç Ofiste, Adriyatik'ten Çin Seddi'ne Türk Dünyası ve Türk Edebiyatı Hakkında Konferans
39	2.1.2023	Kızılay	Şehrimizi Temizliyoruz-Atatürk Parkı
40	3.1.2023	Kızılay	Kan ve Kök Hücre Eğitimi
41	4.1.2023	Kızılay	Kampüs İçerisinde Yer Alan Genç Ofiste, Origami Sanat Etkinliği
42	5.1.2023	Kızılay	Kuşların Sesi-Millet Parkı-Kuşlara Yem Verme
43	5.1.2023	Yeşilay	Benim Kulübüm Yeşilay- Şehit Jandarma Uzman Çavuş Fırat İlkokulu
44	13.1.2023	Kızılay	Kampüs İçerisinde Yer Alan Genç Ofiste, Kariyer Planlama
45	14.1.2023	Yeşilay	Yeşilay Tanıtımı Elçi ve Katılımcılara Belge Takdimi-Esnaf ve Sanatkarları Odalar Birliği

EXTENDED SUMMARY

Adequate and comprehensive research on the perspectives of university students on volunteering and its practices in Turkey has not been conducted so far. Therefore, the inadequacy of these studies makes it difficult to determine the current status of volunteering practices in universities and to ask, "How can we expand and increase volunteering practices in universities?" leaves the question unanswered. This research aims to answer this question, albeit partially.

In this study, in which the achievements of Erzincan Binali Yıldırım University students in the "Volunteering Studies" course were evaluated, the "Scan" model, which is one of the quantitative research methods, was used. The main body and sample of the research consists of 50 students from different faculties who chose the "Volunteering Studies" course as an elective in the fall semester of the 2022-2023 academic year at Erzincan Binali Yıldırım University. 2 students did not participate in the survey research because they did not attend the lesson.

As a data collection tool in the research, literature review and a graded questionnaire with 5 options developed by the researcher were used as data collection tools. The questionnaire forms collected in accordance with the general purpose of the research were interpreted in the SPSS 25 program by looking at their frequencies and percentages. Tables belonging to the descriptive analyzes obtained through the program were prepared and a quantitative research report was written by interpreting the prepared tables.

When we examined the findings, 41.7% agreed and 47.9% strongly agreed to the item "Volunteering Studies course helped me improve my social skills". In this context, we can see that the course has achieved this and many similar gains in university students. It is known that there are 208 universities in Turkey. If all universities show the necessary sensitivity in the course of the course, it will be possible to reach all segments of the society and this will strengthen the bond between the society and universities. Thus, cooperation, social sensitivity, awareness, altruism, solidarity, effective communication, awareness of social responsibility and self-confidence, which are among the main objectives of the course, will be realized.

There are 86 clubs within the body of Erzincan Binali Yıldırım University. The rate of those who answered positively to the question "I was a member of any non-governmental organization before the Volunteer Studies course" is approximately 48%. There can be many reasons for the low rate. However, it is thought that one of the most basic reasons is the inadequacy of the clubs in promoting and explaining themselves and their activities. Therefore, improving the infrastructure and conditions necessary for the student clubs operating within the university to work more effectively will serve to increase this rate. In addition, it is necessary to increase the level of knowledge and awareness of club presidents and members about volunteering practices.

It is stated that being a volunteer has a positive effect on the career development of university students and their transition to business life afterwards. The fact that 83% of the participants gave a positive answer to the question "I learned about the importance of career development through the course applications of Volunteer Studies" supports this view.

One of the natural concerns of the students who choose the "Volunteering Studies" course is whether they can pass the course as in all other courses. One of the ways to distract students who choose the "Volunteer Studies" course from this anxiety is to ensure that this course is taken without any term and time restrictions during the four-year undergraduate education. The necessary infrastructure that will enable students living in the city or coming from outside the city to do the application part of the course all over Turkey should be created with both non-governmental organizations and public institutions and organizations.

The fact that public institutions and organizations see volunteering practices mostly with the logic of internship and allocating time to students as a burden, and the insufficient number of non-governmental organizations in small cities weakens volunteering practices both in number and content. Therefore, it is very important for the relevant ministry to sign protocols not only with universities but also with other public institutions and organizations.